

Sygn. akt II Ca 684/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Vogt
Sędziowie:	SSO Janusz Roszewski (spr.) SSO Barbara Mokras
Protokolant:	st. sekr. sąd. Jolanta Bąk

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2017r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z wniosku W. J.

z udziałem (...) S.A. w G. Oddział w K., Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta K.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy i uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 17 października 2016r. sygn. akt I Ns 1543/12

postanawia:

1. oddalić apelację uczestnika postępowania (...) S.A. Oddział w K.;
2. odrzucić apelację wnioskodawcy W. J.;
3. kosztami postępowania nieprocesowego w postępowaniu apelacyjnym obciążyć wnioskodawcę W. J. oraz uczestnika postępowania (...) S.A. Oddział w K. w zakresie przez nich poniesionym.

SSO Barbara Mokras SSO Wojciech Vogt SSO Janusz Roszewski

Sygnatura akt II Ca 684/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 października 2016 r. Sąd Rejonowy w Kaliszu ustanowił na rzecz uczestnika postępowania (...) S.A. Oddział w K. służebność przesyłu polegającą na prawie korzystania i utrzymywania oraz prowadzenia konserwacji i napraw linii energetycznej wysokiego napięcia przebiegającej przez nieruchomość położoną w K.

oznaczoną jako działka nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Kaliszu Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KZ 1 (...) obejmującą obszar zawierający się między punktami 32-33-34-35-32 według opinii biegłego geodety J. S. z dnia 19-06-2015r.; zasądził od uczestnika postępowania (...) S.A. Oddział w K. na rzecz wnioskodawcy W. J. kwotę 34.750 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. Rozstrzygając o kosztach tego postępowania Sąd Rejonowy nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Kaliszu od wnioskodawcy W. J. kwotę 82,58 zł a od uczestnika postępowania (...) S.A. Oddział w K. kwotę 2682,58 zł tytułem nie uiszczonych kosztów postępowania.

Apelacja wniesiona w dniu 30 czerwca 2016r. uczestnik postępowania (...) S.A. Oddział w K. zaskarżył postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu

w całości. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie przepisów art. 285 i nast. kc poprzez jego niezastosowanie a w konsekwencji oddalenie zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawcy; błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu iż uczestnik postępowania nie posiada tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy pomimo istnienia decyzji administracyjnych wydanych w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości; naruszenie przepisu postępowania w postaci art.229 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie faktów przyznanych przez wnioskodawcę w toku postępowania, związanych z przedłożoną przez uczestnika postępowania dokumentacją dotyczącą napowietrznej linii energetycznej wysokiego napięcia i naruszenie przepisu art. 520 § 2 kpc

w związku z art. 13 § 2 i 3 kpc poprzez obciążenie kosztami postępowania uczestnika postępowania pomimo istnienia sprzeczności interesów stron postępowania oraz art. 100 kpc. poprzez niezastosowania stosunkowego rozdzielnia kosztów pomimo uwzględnienia żądania wnioskodawcy w niewielkiej wysokości w stosunku do wynagrodzenia żadanego we wniosku.

Stawiając powyższe zarzuty apelujący uczestnik postępowania wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania.

Apelacja wniesioną w dniu 17 listopada 2016r. wnioskodawca zaskarżył postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu w całości. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 305² §2 k.c. – poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że w skład „odpowiedniego wynagrodzenia” należnego wnioskodawcy za ustanowienie służebności przesyłu na ich nieruchomości, nie wchodzi wynagrodzenie z tytułu obniżenia wartości nieruchomości i poprzez zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy wynagrodzenia w kwocie nieuwzględniającej wszystkich uszczerbków związanych z posadowieniem na działce wnioskodawcy linii elektroenergetycznej należącej do uczestnika ad 1; Naruszenie przepisów postępowania, art. 233 kpc poprzez pominięcie wynikającej z opinii biegłego rzeczoznawcy składnika wynagrodzenia w postaci zmniejszenia wartości nieruchomości na skutek lokalizacji urządzeń przesyłowych, naruszenie art. 520 § 1 k.p.c. . poprzez jego błędne zastosowanie i art. 520 § 2 i 3 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na orzeczeniu, że każda ze stron ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie, podczas gdy okoliczności sprawy przemawiały za obciążeniem uczestnika ad 1 całością kosztów.

W oparciu o powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt II poprzez zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy wynagrodzenia za ustanowienie służebności w kwocie 111.950, 00 zł, zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt III poprzez obciążenie uczestnika ad. 1 całością niszczonych kosztów postępowania i zasądzenie od uczestnika ad 1 na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego; ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację uczestnika postępowania wnioskodawca wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestnika postępowania nie zasługuje na uwzględnienie.

Apelacja wnioskodawcy podlega odrzuceniu, bowiem została wniesiona przeciwko nieistniejącemu orzeczeniu.

Wnioskodawca złożył apelację od całości postanowienia, lecz w istocie skarży rozstrzygnięcie objęte punktem 2-gim odnoszącym się do zasądzonej od uczestnika postępowania kwoty wynagrodzenia. Skarżąc to rozstrzygnięcie wnioskodawca kieruje apelację jednak nie do zasądzonej kwoty wynagrodzenia w wysokości 34.750 zł, lecz do nieuwzględnionej części wynagrodzenia w 77.200 zł, stanowiącej resztę z żądanej kwoty z tego tytułu w wysokości 111.950 zł. Z treści postanowienia wynika, że do tej części żądania Sąd Rejonowy nie ustosunkował się, pomijając ją w sentencji.

O istnieniu przedmiotu zaskarżenia przesądza rzeczywista treść rozstrzygnięcia zawartego w sentencji postanowienia. Nieuwzględnienie w całości jednego z żądań wniosku o ustanowienie służebności przesyłu nie stwarza domniemania oddalenia nieuwzględnionej części.

Z uzasadnienia postanowienia wprawdzie wynika z jakich przyczyn Sąd nie uznał za uzasadnione zasądzenia odpowiedniego wynagrodzenia w żądanej wysokości, lecz w orzecznictwie utrwalone jest stanowisko, że jeżeli do określonej części żądania strony sąd ustosunkował się jedynie w uzasadnieniu wyroku (postanowienia), pomijając tę część w sentencji wyroku, to brak orzeczenia o pominiętym żądaniu nie daje podstawy do wniesienia środka odwoławczego od niewydanego orzeczenia. (tak SN w postanowieniu z 2 czerwca 1964 r., I PR 10/63, OSNCP 1965, nr 5, poz. 80). Stanowisko to Sąd Najwyższy powtórzył w postanowieniu z 7 października 1998 r. (II UKN 247/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 665),

W takiej sytuacji stronie nie przysługuje środek odwoławczy, lecz wniosek o uzupełnienie wyroku (postanowienia). Apelacja nie mająca tzw. „substratu zaskarżenia” podlega zgodnie z art. 367 § 1 w związku z art. 370 k.p.c., odrzuceniu. (tak postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2002-02-21 IV CZ 239/01).

Sąd Okręgowy w całości podziela ustalenia faktyczne i rozważania dokonane przez Sąd Rejonowy i uznaje je za własne. W takiej sytuacji gdy sąd odwoławczy orzeka na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w pierwszej instancji i aprobuje dotychczasowe ustalenia, nie musi ich powtarzać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2007 r., II CSK 18/07, Lex nr 966804; orzeczenie Sadu Najwyższego z dnia 13 grudnia 1935 r., C III 680/34. Zb. Urz. 1936, poz. 379, z dnia 14 lutego 1938 r., C II 21172/37, Przegląd Sądowy 1938, poz. 380 i z dnia 19 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 r., I CSK 147/05).

W myśl art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Przy postępowaniu zmierzającym do ustalenia faktów sprawy należy więc uwzględniać rozkład ciężaru dowodu. Zwrot ten jest używany w dwóch podstawowych znaczeniach: formalnym (procesowym) i materialnoprawnym. W znaczeniu formalnym wskazuje on podmioty, które powinny przejawiać inicjatywę w zbieraniu dowodów i wykazywaniu twierdzeń. W znaczeniu materialnym zwrot ten określa, kto ponosi ujemne konsekwencje tego, że istnienie doniesłego dla rozstrzygnięcia sprawy faktu nie zostało w toku postępowania sądowego udowodnione – bez względu na to, z czyjej inicjatywy dowód mógł być lub był prowadzony (por. Z. Radwański, Prawo cywilne – część ogólna, Warszawa 2005, s. 64).

Konsekwencją uregulowania zawartego w art. 6 k.c. jest zasada wynikająca z treści art. 232 k.p.c., iż strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów,

z których wywodzą skutki prawne.

Należy zatem podkreślić, że skoro uczestnik postępowania (...) S.A. wniósł o oddalenie wniosku podnosząc zarzut zasiedzenia przez Skarb Państwa z dniem 01.01.1975 r. służebności gruntowej przesyłu, to wobec tego na uczestniku tym spoczywał ciężar dowodu (zgłoszenia stosownego wniosku dowodowego) dla wykazania zarówno faktu oddania linii elektroenergetycznej do użytku, jak i rozpoczęcia jej eksploatacji, z czym wiązało się rozpoczęcie jej posiadania w granicach oznaczonych we wniosku o ustanowienie służebności, a tym samym początek biegu terminu jej zasiedzenia.

Należy zaakceptować pogląd Sądu Rejonowego, że materiał dowodowy zaoferowany przez uczestnika tj zeznania świadka I. K. oraz dokumenty takie jak zaświadczenie lokalizacji szczegółowej z 2.07.1958r., zezwolenia na przeprowadzenie budowy linii z 1958 i 1959 roku, nie dają podstaw do ustalenia tego, kiedy linia elektryczna została pobudowana na odcinku przebiegającym przez nieruchomość wnioskodawcy i czy od chwili posadowienia zawsze miała taki jak obecnie przebieg. Dokumenty te mają wprawdzie charakter informacyjny o spełnieniu przez inwestycję wymagań stawianych przez obowiązujące wówczas przepisy prawa energetycznego i administracyjnego oraz potwierdzają uprawnienia powstałe z mocy art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i wyłączenia nieruchomości, lecz w żaden sposób z tych dokumentów, jak i z treści planu sytuacyjnego z 27.02.1958r., nie można wywieść daty budowy tej linii energetycznej, jej przebiegu, w szczególności na odcinku przez nieruchomość wnioskodawcy, i co najistotniejsze, daty oddania jej do użytku. Przyznanie przez wnioskodawcę, że uczestnik postępowania posiada tytuł prawny do użytkowania nieruchomości, jak i potwierdzenie jego władztwa w oparciu o treść powyższych dokumentów, wobec jego sprzeciwu nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie, nie obejmuje powyższych istotnych okoliczności.

Trafnie zatem Sąd I instancji stwierdził, iż uczestnik nie wykazał istotnych w sprawie okoliczności decydujących o uznaniu za skutecznie podniesiony zarzut zasiedzenia.

Ustalenia Sądu Rejonowego w tym zakresie są zatem zgodne z treścią przedstawionych przez uczestnika postępowania dowodów, których wiarygodność nie została, wbrew zarzutom apelującego, podważona. Konsekwencją natomiast oceny ich mocy dowodowej jest wniosek Sądu o nieudowodnieniu twierdzeń faktycznych podniesionych w zarzucie zasiedzenia na podstawie art. 292 k.c. Stanowisko powyższe Sąd Okręgowy w całości aprobuje.

Sąd Rejonowy rozstrzygając na podstawie art. 520 §1 k.p.c. o kosztach postępowania nieprocesowego nie naruszył zasad orzekania o kosztach tego postępowania w sprawach, w których każda ze stron, jest w równym stopniu zainteresowana rozstrzygnięciem co do głównego przedmiotu postępowania stanowiącym w niniejszej sprawie uregulowanie kwestii służebności gruntowej. Przedmiotem głównym nie jest w tej sprawie spór o wysokość żądanego wynagrodzenia, zatem stopień uwzględnienia tego żądania pozostaje bez wpływu na zasadę zwrotu kosztów postępowania, chyba że koszty te zostały wywołane postępowania uczestnika (art. 520 §3 zd. 2 k.p.c.), co niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Wobec powyższych stwierdzeń apelacja uczestnika postępowania (...) S.A. Oddział w K. podlega oddaleniu (art. 385 w zw. z 13 §2 k.p.c.).

Apelacja wnioskodawcy z mocy art. 367 § 1 w związku z art. 370 oraz w związku z art. 13 §2 k.p.c., podlega odrzuceniu.

O kosztach postępowania nieprocesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie m.in. art. 100 i 108 §1 k.p.c. oraz na podstawie art. 520 §1 k.p.c. uwzględniając wynik postępowania w odniesieniu do każdej z apelacji.

SSO Barbara Mokras SSO Wojciech Vogt SSO Janusz Roszewski